

NÉV	
NEPTUN-KÓD	

A dolgozat három részből áll: fogalmak meghatározásából, feleletválasztós kérdésekből és számítási feladatokból. A fogalmak *definícióit a kijelölt helyen* adják meg! A feleletválasztós kérdések megoldásait a táblázatba kérjük átvezetni, *csak az ide átvezetett, egyértelműen jelölt válaszokat tudjuk értékelni!* A számolási feladatokat *mellékszámításokkal együtt* kérjük benyújtani. Jelöljék egyértelműen, melyik feladatrészre ad választ az adott megoldás!

A helyesen meghatározott fogalmak és a feleletválasztós kérdésekre adott helyes válaszok egyenként *4 pontot* érnek. A számítási feladatoknál részeredményre is jár pont, és ebből a feladattípusból komplett és helyes megoldásokkal legfeljebb *40 pont* szerezhető. A dolgozat *összesen 80 pontos*. A *sikeres dolgozathoz legalább 32 pontot* el kell érni.

Egy darab A/4-es pótlap és számológép használható, telefon nem!

A dolgozat megírására *45 perc* áll rendelkezésükre.

Jó munkát!

FELELETVÁLASZTÁS

1.	2.	3.	4.	5.	6.

1. Válassza ki a hamis állítást: A Chamberlin-modellben a differenciált termékeket termelő vállalatok helyzete abban különbözik a homogén termékeket termelő, tökéletesen versenyző vállalatokétól, hogy...

- a) hosszú távú piaci egyensúlyban is profitot realizálhatnak.
- b) ha saját áraikat a versenytársak ára fölé emelik, nem veszítik el az összes vevőjüket.
- c) a vállalatok reziduális keresleti görbéje nem vízszintes, hanem negatív meredekségű.
- d) Mindegyik előző válasz hamis.
- e) Egyik előző válasz sem hamis.

2. A korlátozó (kizáró) árképzést alkalmazó, a piacon jelenleg egyedülként működő vállalat (inkumbens) akkor tudja a potenciális belépőket a piacra lépéstől sikeresen elriasztani, ha...

- a) hiteles az elköteleződése a választott kibocsátási szintje mellett, például nagy kibocsátást lehetővé tevő, nem konvertálható termelési kapacitás kiépítésébe ruház be.
- b) éppen a monopolista mennyiséget termeli, de az esetleges piaci belépés után a termelési szintjét a Cournot-versenyzői szintre csökkenti.
- c) a monopolista mennyiségnél jelentősen alacsonyabb kibocsátási szinten termel.
- d) Mindegyik előző válasz helyes.
- e) Egyik előző válasz sem helyes.

3. A Selten-féle áruházlánc-paradoxon szerint, ha egy vállalat (az összes szereplő számára ismert módon) húsz piacon néz szembe belépési fenyegetéssel, és a versenytársakat csak számára is költséges árverseny révén tudna kiszorítani a piacról vagy elriasztani a piacra lépéstől, akkor...

- a) az első piacon még távol tudja tartani a versenytársat a piaci belépéstől, de az összes többi piacon sikeres belépés történik, és a korábbi monopolista ezzel kénytelen megbékélni.
- b) az utolsó (20.) piacon már nem tudja elriasztani a riválisát a piaci belépéstől, de az összes többi piacon képes lesz a belépés megghiúsítására.
- c) az első piacon harcolni fog a riválisa ellen, így a belépés az összes többi piacon már biztosan nem fog megvalósulni.
- d) a belépés mind a húsz piacon sikeresen megvalósul, és az inkumbens nem fog harcolni.
- e) Egyik előző válasz sem helyes.

4. A **kiszorító** (másképpen: ragadozó vagy felfaló) és a **kizáró** (korlátozó) árképzés hogyan ítéltető meg a versenyjog (versenyszabályozó) szempontjából?

- a) Mindkettő káros a társadalom szempontjából, mivel a verseny csökkenését okozza.
- b) Előbbi káros a társadalom számára, de utóbbi nem, mivel itt nincs azonosítható áldozat.
- c) Utóbbi káros a társadalom szempontjából, de az előbbi nem, mivel az árverseny idején a fogyasztók élvezhetik az alacsonyabb árak előnyeit.
- d) Egyik sem káros, mivel a fogyasztók élvezhetik az alacsonyabb árak előnyeit.
- e) Egyik előző válasz sem helyes.

5. Ha egy duopolista piacon a két piacon működő vállalat egyforma (egyik sem rendelkezik költségelőnnyel, jobb minőségű termékekkel vagy jelentősebb pénzügyi tartalékokkal, stb.), akkor...

- a) ragadozó (felfaló) ár alkalmazása révén az ilyen magatartást előbb folytató vállalat előnybe kerülhet (kisebb veszteségeket szenved), így valószínűleg kiszoríthatja riválisát.
- b) ragadozó (felfaló) ár alkalmazása esetén a vállalatok biztosan egyforma mértékű veszteségeket szenvednek, így nem tudják a piacról kiszorítani riválisukat.
- c) ragadozó (felfaló) ár alkalmazása esetén valószínűleg az ilyen magatartást folytató fél szenvedne nagyobb veszteségeket, így valószínűleg nem tudná a piacról kiszorítani riválisát.
- d) ragadozó (felfaló) ár alkalmazása esetén a vállalatok profitja csökken ugyan, de mindenképpen pozitív marad, így a versenytársukat nem tudják kiszorítani a piacról.
- e) Egyik előző válasz sem helyes.

6. A Hotelling-modellben, ha az árak rögzítettek, és a piacon két vállalat van, melyek szabadon választhatják meg az üzletük elhelyezkedését, akkor az 1 km hosszú főútcán az egyensúlyban...

- a) az egyik vállalat a főútca egyik, a másik a főútca másik végén fog üzletet nyitni.
- b) az egyik vállalat a főútca 1., míg a másik a főútca 3. negyedelőpontjában nyit üzletet.
- c) az egyik vállalat a főútca harmadánál, a másik a kétharmadánál fog elhelyezkedni.
- d) mindkét vállalat a főútca közepén fog elhelyezkedni.
- e) Egyik előző válasz sem helyes.

DEFINÍCIÓ

7. Határozza meg a következő fogalmakat!

(4+4+4+4 pont)

- a) Belépéstől való elrettentés:
-
-
-
- b) Areeda–Turner-szabály:
-
-
-
- c) Megtámadható piac:
-
-
-
- d) Horizontális termékdifferenciálás:
-
-
-

SZÁMÍTÁSI FELADATOK

I. Egy monopólium költségfüggvénye $TC(q_I)=40q_I+500$. Egy másik vállalat gondolkodik a piacra való belépésen, felmérései alapján a belépési költségekkel együtt a költségfüggvénye $TC(q_E)=25q_E+25000$. Az inverz piaci keresleti görbe $p=2025-10Q$. Feltételezzük, hogy a belépni szándékozó vállalat azt gondolja, hogy a monopólium nem változtat a termelési mennyiségén, ha megtörténik a belépés. A bennlévő vállalat meg akarja akadályozni a belépést.

- a) Mennyit termelne a belépni szándékozó vállalat, ha ennek ellenére belépne?
- b) Mennyi lenne a piaci ár, ha a belépés megtörténne?
- c) Mekkora mennyiséget termel a monopólium megakadályozandó a belépést?
- d) Adja meg a kizáró ár nagyságát!
- e) Mekkora lenne az egyes vállalatok profitja belépés esetén, illetve mekkora az inkumbens vállalat profitja belépés nélkül?

(3+2+3+2+6 pont)

II. Egy Cournot-módon monopolisztikusan versenyző piacon minden vállalat költségfüggvénye megegyezik, azaz külön-külön a következő teljes költségfüggvénnyel bírnak: $TC(q)=55q+245$. Az inverz piaci keresleti függvény $p=a-5Q$.

- Mekkora árnál metszi az ár-tengelyt a termék inverz kereslete (mekkora az a paraméter értéke), ha 8 vállalat van a piacon?
- Mennyit termel egy vállalat?

(6+4 pont)

III. A kör alakú Ínyenc sziget kerülete egy kilométer. Minden ínyenc lakosa a parton lakik egyenletesen elhelyezkedve, összesen 5000 fő. Minden szigetlakó naponta edzőterembe megy, hogy a sok évés ne vezessen elhízáshoz. Az edzőtermek szintén a tengerparton találhatók, és egyenletes távolságra helyezkednek el egymástól. Az edzőtermek költségfüggvénye: $TC(Q)=20+10Q$ (Q a vendégek száma naponta). A lakosok úti költsége a teremlátogatáskor oda-vissza, kilométerenként 10.

- Beavatkozás nélkül hány független edzőterem nyílik a szigeten, és mennyibe kerül a napi belépőjegy?
- Egy társadalmi többletet maximalizáló kormányzat hány edzőteremnek adna működési engedélyt?

(8+6 pont)